

PWYLLGOR ARCHWILIO A LLYWODRAETHU

Cofnodion y cyfarfod rhithwir a gynhaliwyd ar 1 Rhagfyr, 2020

YN BRESENNOL:	Mr Jonathan Mendoza (Aelod Lleyg) (Is-gadeirydd) (yn y Gadair) Y Cynghorydd R. Llewelyn Jones (Is-gadeirydd) (ar gyfer y cyfarfod hwn) Y Cynghorwyr John Griffith, G.O. Jones, Dylan Rees, Alun Roberts, Margaret M. Roberts. Aelod Lleyg: Mr Dilwyn Evans
WRTH LAW:	Prif Weithredwr Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro (ar gyfer eitem 7) Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid (ar gyfer eitem 10) Pennaeth Archwilio Mewnol a Risg (MP) Pennaeth Gwasanaethau Democratiaid Rheolwr Yswiriant a Risg (ar gyfer eitem 12) Rheolwr Gwasanaeth TG a Rheoli Perfformiad (ar gyfer eitem 10) Uwch Reolwr Addysg (Sector Uwchradd) (ar gyfer eitem 4) Swyddog Diogelu Data Ysgolion (ar gyfer eitem 5) Swyddog Pwyllgor (ATH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorwyr Richard Griffith, Peter Rogers (Cadeirydd)
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd Robin Williams (Aelod Portffolio Cyllid), Y Cynghorydd Llinos Medi (Arweinydd ac Aelod Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol), Mr Jeremy Evans a Bethan Roberts (Archwilio Cymru), Prif Archwilydd (NW), Uwch Archwilydd (NR), Uwch Archwilydd (BJ), Mr Gareth Williams, Gohebydd Democratiaeth Leol

Oherwydd bod yr Is-gadeirydd, a oedd yn cadeirio'r cyfarfod yn absenoldeb Cadeirydd y Pwyllgor, y Cynghorydd Peter Rogers, yn cael anhawster i gysylltu, cafodd y Cynghorydd R. Llewelyn Jones ei ethol yn Gadeirydd i gychwyn y cyfarfod. Wedi hynny, ar ôl datrys y broblem gysylltu, cafodd y Cynghorydd R. Llewelyn Jones ei ethol yn ffurfiol i weithredu fel Is-gadeirydd drwy gydol y cyfarfod.

1. DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod arbennig blaenorol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant a gynhaliwyd ar 13 Hydref 2020 a chadarnhawyd eu bod yn gywir, gyda'r newidiadau a ganlyn

-

- Yn y fersiwn Saesneg rhoi “two” yn lle “to” yn llinell gyntaf y pwynt bwled cyntaf dan eitem 3.
- Yn y fersiwn Saesneg rhoi “interest received” yn lle “interest incurred” yn ail linell yr ail bwynt bwled dan eitem 3.
- Yn y fersiwn Saesneg rhoi “distributed” yn lle “distrusted” yn llinell gyntaf y trydydd pwynt bwled dan eitem 3.
- Nodi nad yw'r frawddeg yn y pedwerydd paragraff o dan eitem 3 sy'n dechrau “Mr Howse reported the External that a level of materiality was set at £3.7m which would apply to any local authority in Wales...” yn darllen yn dda a'i bod yn anghyflawn.

Materion yn codi –

Dyweddodd Mr Dilwyn Evans, Aelod Lleyg, ei fod wedi gofyn yn y cyfarfod diwethaf am eglurhad ynghylch y Datganiad Cyfrifon mewn perthynas â'r llog a dderbyniwyd, ac yn benodol ynghylch y gwahaniaeth yn y ffigwr ar gyfer y llog a dderbyniwyd yn y Datganiad Cyfrifon drafft a gyflwynwyd i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 1 Medi 2020 a'r ffigwr a welir yn y Datganiad Cyfrifon a gyflwynwyd yn y cyfarfod ar 13 Hydref, a'i fod wedi gofyn pam nad oedd y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn adlewyrchu'r newid yn swm y llog a dderbyniwyd. Rhoddwyd sicrwydd y byddai esboniad am yr anghysondeb yn cael ei roi maes o law ond ni chafwyd ymateb. Ymddiheurodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog 151 am yr amryfusedd a chadarnhaodd y byddai'n darparu'r eglurhad y gofynnwyd amdano ar ôl y cyfarfod.

3. CYNGOR SIR YNYS MÔN – YMATEB AC ADFER YN SGIL COVID-19 – SICRWYDD DROS DRO

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad Archwilio Allanol yn ymgorffori canfyddiadau'r gwaith a wnaed o bell gan Archwilio Cymru i asesu ymateb y Cyngor i'r argyfwng Covid-19 a'i ymagwedd mewn perthynas ag adfer.

Adroddodd Mr Jeremy Evans, Archwilio Cymru, fod canfyddiadau'r adroddiad yn seiliedig ar gyfarfodydd pwyllgor yr oedd Archwilio Cymru wedi eu harsylwi, dogfennau a adolygwyd a oedd yn cynnwys papurau agenda a dogfennau mewnol a ddarparwyd gan y Cyngor, a chyfarfodydd a gynhaliwyd ar-lein gyda swyddogion a chynghorwyr allweddol. Roedd rhai o'r prif gasgliadau y daethpwyd iddynt yn cynnwys y canlynol -

- Mae'r Cyngor wedi cymryd camau i gadw ei staff a'r cyhoedd yn ddiogel gan roi ei drefniadau cynllunio argyfwng ar waith ym mis Mawrth 2020. Wrth symud ymlaen, mae'r Cyngor yn defnyddio cymysgedd o weithio gartref, yn y swyddfa ac ar safle. Wrth i fwy o wasanaethau'r Cyngor gael eu hailgyflwyno, cymerwyd camau ychwanegol i ddarparu amgylchedd diogel i'r cyhoedd a staff.
- Wrth edrych ymlaen, mae'r Cyngor wedi cydnabod bob amser fod technoleg gwybodaeth yn chwarae rhan bwysig o ran darparu gwasanaethau ac mae cyllideb 2020/21 yn nodi buddsoddiad pellach mewn TG i gefnogi darpariaeth gwasanaeth.
- Er y bu ambell enghraifft o anawsterau ar y cychwyn wrth drosglwyddo cyfarfodydd democrataidd ffurfiol i lwyfan digidol, mae'r Cyngor wedi addasu'n dda i'r amgylchedd cyfarfodydd newydd ac wedi dangos ymrwymiad i sicrhau fod y trefniadau newydd yn gweithio.
- Mae parodrwydd aelodau staff i gael eu hadleoli ac i wneud gwaith neu rolau gwahanol wedi cefnogi cymunedau ar yr Ynys ac wedi cyfrannu at wytnwch gwasanaethau'r Cyngor.
- Mae'r Cyngor wedi gwneud ymdrechion sylweddol i gyfathrebu ag ystod eang o gynulleidfaoedd.

- Mae'r Pwyllgor Gwaith wedi derbyn adroddiadau manwl sy'n amcangyfrif effaith ariannol gynnar y pandemig Covid-19, yn ogystal â nodi pwysau ar wasanaethau'r Cyngor yn y dyfodol.
- Mae'r Cyngor yn parhau i weithio ag ysgol lawn o bartneriaid er mwyn cynorthwyo cymunedau'r Ynys a'r rhanbarth ehangach.

Derbyniodd y Pwyllgor sicrwydd o ganfyddiadau dros dro Archwilio Cymru a nodir yn glir yn yr adroddiad a ni ofynnwyd unrhyw gwestiynau ynghylch y cynnwys.

Penderfynwyd derbyn a nodi canfyddiadau dros dro Archwilio Cymru fel y'u cyflwynir yn yr adroddiad.

NI CHYNGIWIYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

4. DIWEDDARIAD AR STRATEGAETH A BLAENORIAETHAU ARCHWILIO MEWNOL 2020/21

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Archwilio a Risg a oedd yn rhoi diweddariad, fel ar 16 Tachwedd 2020, ar y gwaith Archwilio Mewnol ers yr adroddiad diwethaf i'r pwyllgor ar weithgareddau Archwilio Mewnol ym mis Medi 2020, ynghyd â'r blaenoriaethau ar gyfer y tymor byr a'r tymor canol. Roedd yr adroddiad yn fyrrach na'r adroddiad diweddarau chwarterol, yn unol â gofynion y Strategaeth Cyfarfodydd yn ystod y cyfnod argyfwng.

Cafwyd adroddiad gan y Pennaeth Archwilio Mewnol a Risg fel a ganlyn -

- Rhoddwyd diweddariad i'r Pwyllgor ynghylch y gwaith sicrwydd a gwblhawyd ers y diweddariad diwethaf, gan gyfeirio at y tabl ym mharagraff 6 yr adroddiad. O'r archwiliadau a restrwyd, rhoddwyd cyfradd Sicrwydd Sylweddol i dri ohonynt; Sicrwydd Rhesymol i ddau ohonynt a rhoddwyd graddfa Sicrwydd Cyfyngedig i ddau archwiliad arall - Rheoli Cronfeydd Answyddogol Ysgolion a Phroses Gadawyr. (Rhoddwyd copi ar wahân o'r adroddiadau Sicrwydd Cyfyngedig i aelodau'r Pwyllgor a'r Aelodau Portffolio perthnasol.) Ni restrwyd dau archwiliad arall yn y tabl, yn ymwneud â Grantiau Addysg - roedd un yn ymwneud â Grant Datblygu Disgyblion 2019/20 a'r llall mewn perthynas â'r Pwysau Ariannol yn gysylltiedig â'r Dyfarniad Cyflog i Athrawon - wedi cael eu cwblhau hefyd a rhoddwyd Sicrwydd Sylweddol i'r ddau.

Wrth fanylu ar y Cynllun Gweithredu a statws y risgiau/materion a nodwyd yn yr archwiliad Sicrwydd Cyfyngedig Rheoli Cronfeydd Answyddogol Ysgolion, dywedodd y Pennaeth Archwilio a Risg, er mai cyfrifoldeb cyrff llywodraethu ysgolion yw goruchwyllo cronfeydd answyddogol ysgolion, bod risg i enw da yn gysylltiedig â chronfeydd o'r fath ac y cafwyd achosion o dwyll a chamreoli ar lefel genedlaethol a lleol. Gan fod cronfeydd answyddogol ysgolion yn gysylltiedig â gweithgareddau codi arian ac y gall symiau sylweddol o arian fod ynghlwm â nhw, ystyrir bod y posibilrwydd o dwyll yn uchel. O ystyried y cefndir hwn felly, penderfynodd y gwasanaeth Archwilio Mewnol asesu'r sefyllfa ar Ynys Môn a chynhaliwyd yr archwiliad ar y cyd â'r Gwasanaeth Dysgu. Amlygodd y Swyddog yr archwiliad fel enghraifft dda o'r diwylliant archwilio cydweithredol y bu'r Gwasanaeth Archwilio yn ceisio ei ddatblygu – ymatebodd y Gwasanaeth Dysgu yn ragweithiol i'r risgiau/materion a godwyd, gan olygu y cafodd llawer iawn o gynnydd ei wneud wrth fynd i'r afael â nhw. Cadarnhaodd yr Uwch Reolwr Addysg fod lefel y cydweithio wedi bod yn rhagorol ac y byddai'r Gwasanaeth yn parhau i roi sylw i'r materion yn ystod y misoedd nesaf. Diolchodd yr Aelod Portffolio Addysg i'r ddau wasanaeth hefyd ac anogodd aelodau, yn rhinwedd eu rôl fel llywodraethwyr ysgol, i fynychu'r hyfforddiant a gynlluniwyd ynghylch rheoli

cronfeydd ysgol yn effeithiol (roedd diffyg hyfforddiant yn un o'r risgiau/materion a godwyd) pan gadarnheir y trefniadau.

Yn yr un modd, cafodd y Pwyllgor ei dywys trwy'r adroddiad archwilio Sicrwydd Cyfyngedig Proses Gadawyr gan y Pennaeth Archwilio a Risg a chadarnhawyd fod Adnoddau Dynol wedi bod yn rhagweithiol hefyd wrth ymateb i'r risgiau a'r materion a godwyd gan yr archwiliad.

- Adroddwyd ar y gwaith ar y gweill, fel y gwelir yn y tabl ym mharagraff 9 yr adroddiad sy'n darparu gwybodaeth ynghylch yr archwiliadau sy'n mynd rhagddynt ac ar ba gam yr oeddent ar adeg ysgrifennu'r adroddiad.
- Cyfeiriwyd at y Fenter Dwyll Genedlaethol – ymarfer bob dwy flynedd sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd. Mae'r gwasanaeth Archwilio Mewnol yn gweithio gyda gwasanaethau i dynnu data i'w uwchlwytho i'r Porth Atal Twyll Cenedlaethol sy'n waith gorfodol ac y mae'n rhaid ei gwblhau erbyn 1 Rhagfyr 2020 ar gyfer y prif setiau data gofynnol. Ychwanegwyd ymarfer newydd eleni i gyfatebu data i ddarganfod twyll posib mewn perthynas â'r rhaglen gymorth Covid-19. Ym mis Rhagfyr, bydd yn ofynnol i'r gwasanaeth Archwilio Mewnol gyflwyno data ar gyfer y Gronfa Grantiau Busnesau Bach, a'r Gronfa Grant Manwerthu, Lletygarwch a Hamdden.
- Eglurwyd y sefyllfa mewn perthynas â Chamau Gweithredu sy'n rhedeg yn hwyr fel ar 16 Tachwedd 2020, fel y'u gwelir yn y dangosfwrdd 4action yn Atodiad 1 yr adroddiad. Bu gwasanaethau'n gweithio'n galed i fynd i'r afael â materion/risgiau sydd angen sylw, gan adael dim ond pum gweithred sy'n hwyr ar hyn o bryd sy'n ymwneud â chaffael, cyflogres a thalu rhent tai drwy archeb sefydlog. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gefnogi gwasanaethau i weithredu'r holl gamau sy'n weddill.
- Amlinellwyd y blaenoriaethau ar gyfer gweddill y flwyddyn gadw gadw mewn cof hefyd yr angen i barhau i fod yn hyblyg er mwyn ymateb i unrhyw waith newydd sy'n codi ar fyr rybudd ac unrhyw geisiadau gan yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth.
- Cadarnhawyd y bydd dau ddarn o waith yn cael eu gwneud cyn diwedd y flwyddyn ariannol i roi sicrwydd bod y Gwasanaeth TGCh yn meddu ar y dechnoleg, y capasiti a'r gallu angenrheidiol i gynnal lefel o wasanaeth i alinio ag amcanion craidd y Cyngor ac i sicrhau cyfrinachedd, uniondeb ac argaeledd data'r Cyngor. Mae'r gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi comisiynu Tîm Archwilio TG Dinas Salford i wneud dau ddarn o waith sicrwydd. Mae un darn o waith yn gyfrinachol ond bydd mwy o fanylion yn cael eu darparu maes o law ac mae pwnc yr ail ddarn o waith i'w gadarnhau.
- Nodwyd fod 3 archwiliad yn gysylltiedig â blaenoriaethau'r Gofrestr Risg Gorfforaethol (y cyfeirir atynt ym mharagraff 33 yr adroddiad) wedi cael eu rhoi o'r neilltu a bernir eu bod yn flaenoriaeth isel ar gyfer sicrwydd. Nid yw meysydd yr archwiliadau – Buddsoddiad mewn cyfleusterau Hamdden; moderneiddio ysgolion a seilwaith yr Ynys - wedi datblygu'n sylweddol fel prosiectau ac felly ni fyddai eu harchwilio ar hyn o bryd yn cynnig unrhyw fudd neu sicrwydd sylweddol.

Ymatebodd y Pennaeth Archwilio a Risg i'r pwyntiau a godwyd gan y Pwyllgor wrth drafod yr adroddiad, drwy ddarparu'r eglurhad a ganlyn -

- Mewn perthynas â'r risg y byddai archwilio cydweithredol yn cyfaddawdu annibyniaeth a gwrthrychedd y gwasanaeth Archwilio Mewnol, dywedodd y Pennaeth Archwilio Mewnol a Risg bod dull cydweithredol yn ffordd o weithio y mae'r sector Archwilio Mewnol yn symud tuag ato, ac er ei fod yn golygu dull ar y cyd o ddatrys materion lle mae'r gwasanaeth cleient yn ymgysylltu'n llawn, mae'n rhaid i'r gwasanaeth Archwilio Mewnol barhau i gadw pellter proffesiynol

fel nad oes gwrthdaro buddiannau. Drwy weithredu ar y cyd, nid yw'r gwasanaeth Archwilio Mewnol yn dweud wrth y gwasanaeth cleient beth i'w wneud, ond yn hytrach mae'n rhoi mwy o berchnogaeth i'r gwasanaeth cleient ynghylch beth sydd angen ei wneud a dyna pam fod y gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi mabwysiadwyd dull archwilio heb argymhellion lle mae risgiau a materion yn cael eu codi yn hytrach na gwneud argymhellion. Yn ogystal, mae dull cydweithredol yn golygu gweithio gyda'r gwasanaeth cleient i gyrraedd nod gyffredin o gyflawni blaenoriaethau corfforaethol a darparu gwasanaethau o ansawdd i drigolion Ynys Môn.

- Ynglŷn â rhychwant yr archwiliad yn ymwneud â rheoli'r risg o dwyll (un o'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer gweddill y flwyddyn) sy'n awgrymu cylch gorchwyl eang, eglurodd y Pennaeth Archwilio a Risg y cyflwynwyd adolygiad archwilio mewn perthynas â rheoli'r risg o dwyll i'r Pwyllgor yn gynharach eleni a oedd yn nodi chwech o risgiau a bod angen rhoi sylw iddynt; bydd rhoi'r cynllun gweithredu mewn perthynas â'r risgiau hyn ar waith yn sylfaen i'r gwaith fydd yn cael ei wneud a bydd yn golygu edrych ar strategaeth, polisi a'r diwylliant a'r tôn ar frig y sefydliad sy'n golygu gweithio gyda'r uwch Dîm Arweinyddiaeth i gynyddu ymwybyddiaeth am y risg o dwyll drwy'r Cyngor.

Penderfynwyd nodi darpariaethau sicrwydd a blaenoriaethau'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol wrth symud ymlaen.

NI CHYNGIWIWD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

5. ADRODDIAD GWERTHUSO DIOGELU DATA YN YSGOLION YNYS MÔN – YMWELIAD GWERTHUSIAD CYNTAF AG YSGOLION CYNRADD AC UWCHRADD GAN Y SWYDDOG DIOGELU DATA YSGOLION, GORFFENNAF 2020

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad y Swyddog Diogelu Data Ysgolion a oedd yn darparu dadansoddiad o sefyllfa ysgolion mewn perthynas â chydymffurfio â gofynion o dan ddeddfwriaeth diogelu data, ac yn bennaf y Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol (GDPR). Roedd yr adroddiad yn rhoi crynodeb o ganfyddiadau'r Swyddog Data Ysgolion yn dilyn yr ymweliad cyntaf ag ysgolion cynradd ac uwchradd, ac yn amlinellu'r camau nesaf i'w cymryd i sicrhau fod pob ysgol yn cydymffurfio â gofynion diogelu data cyn gynted â phosib.

Rhoddodd y Swyddog Diogelu Data Ysgolion wybodaeth gefndirol am yr ymweliadau gwerthuso i 45 o'r 46 ysgol gynradd ac uwchradd ar Ynys Môn a gynhaliwyd rhwng mis Hydref 2019 a mis Chwefror 2020 a chyfeiriodd at ganlyniadau'r ymweliadau gan roi crynodeb o'r canfyddiadau fel a ganlyn -

- Yn gyffredinol, mae arferion rheoli gwybodaeth dydd i ddydd mewn ysgolion yn dderbyniol ond nid yw'r mwyafrif o ysgolion wedi mabwysiadu polisiâu a dogfennau allweddol cyfredol gan nad oedd nifer o'r dogfennau hyn wedi cael eu creu ar gyfer ysgolion cyn penodi'r Swyddog Diogelu Data Ysgolion. Mae'n hanfodol fod y polisiâu a dogfennau craidd cyfredol yn cael eu mabwysiadu cyn gynted â phosib.
- Mae angen sicrhau bod prosesau diogelu data penodol, effeithiol a chadarn ar waith yn unol â pholisiâu a dogfennau allweddol.
- Mae angen sicrhau bod gan ysgolion Gofnod o Weithgareddau Prosesu (ROPA), gan gynnwys mapiau llif data a Chofrestr Gwybodaeth sy'n cael eu diweddarau.
- Mae angen sicrhau fod gan ysgolion Hysbysiadau Preifatrwydd priodol sydd wedi cael eu diweddarau a'u bod ar gael ac yn cael eu rhannu ag unigolion.
- Mae angen cael trefniadau priodol ar waith gyda phroseswyr data lefel uwch a hefyd gydag ysgolion unigol.
- Mae angen gwneud mwy o waith ar y defnydd o ganiatâd.

- Mae angen diweddarau'r cynllun hyfforddi ac mae angen i ysgolion sicrhau bod eu staff wedi cwblhau'r uned ar-lein.
- Mae angen gwneud gwaith i sicrhau fod yr holl gyrff llywodraethu ysgolion yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau diogelu data a sut i sicrhau bod ysgolion yn cydymffurfio.

Gan fod y broses o gael polisïau, prosesau ac arferion ar waith i gydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data wedi cychwyn mewn ysgolion, roedd y Swyddog Diogelu Data yn gallu darparu Sicrwydd Rhesymol yn ei hasesiad o'r sefyllfa. Fodd bynnag, mae angen gwneud rhagor o waith i sicrhau fod yr holl ysgolion ar yr un lefel ac yn gweithredu'n gyson ar draws yr Ynys. O gofio bod Covid-19 wedi cael effaith sylweddol ar weithredu'r camau sydd angen eu cymryd a'r rhaglen waith ar gyfer cymeradwyo a mabwysiadu'r polisïau, yn ogystal â hyfforddiant yn gysylltiedig â chodi ymwybyddiaeth, rhoddodd y Swyddog ddiweddariad i'r Pwyllgor ar y cynnydd a wnaed ers mis Gorffennaf 2020. Yn ogystal, amlinellodd y camau nesaf a nodwyd ganddi (y manylir arnynt yn adran 26 yr adroddiad hir ynghlwm i'r adroddiad) i sicrhau bod yr holl ysgolion yn gweithredu yn unol â'r gofynion ac yn cyflawni'r hyn sy'n ddisgwyliedig ganddynt fel Rheolwyr Data sy'n gyfrifol yn y pendraw am sicrhau eu bod yn prosesu data personol yn gyfreithlon.

Mewn ymateb i'r cwestiynau a godwyd gan y Pwyllgor, cadarnhaodd y Swyddog Diogelu Data Ysgolion y canlynol –

- Nad oedd Ysgol Caergeiliog wedi tanysgrifio i wasanaeth y Swyddog Diogelu Data Ysgolion ond serch hynny, bydd disgwyl i'r ysgol sicrhau fod dogfennau a pholisïau allweddol ar waith i gydymffurfio'n llawn â'r gofynion o dan ddeddfwriaeth diogelu data.
- Bod y Cynllun i gyflawni'r camau angenrheidiol wedi cael ei drafod â'r ysgolion a bydd yn cael ei weithredu mewn camau er mwyn osgoi rhoi gormod o faich arnynt; cefnogir hyn ymhellach gan gynllun hyfforddi i sicrhau fod ysgolion yn deall y polisïau a'r dogfennau a'r hyn sy'n ddisgwyliedig ganddynt – roedd y Pwyllgor wedi mynegi peth pryder ynghylch pa mor gyflawnadwy oedd y cynllun gweithredu o ystyried yr amgylchiadau heriol y mae ysgolion yn eu hwynebu a'r pwysau sydd arnynt ar hyn o bryd.
- Oherwydd y cyfyngiadau presennol yn ymwneud â Covid, trefnwyd sesiynau hyfforddi rhithwir ar gyfer ysgolion ar ddyddiadau gwahanol er mwyn hwyluso presenoldeb. Yn ogystal, mae canllawiau penodol yn cael eu datblygu ar gyfer llywodraethwyr ysgol, sef Canllaw Diogelu Data y Corff Llywodraethu, fydd yn darparu canllawiau manwl ynghylch cyfrifoldeb llywodraethwyr ysgol dan y GDPR.
- Mae ysgolion wedi bod yn frwdfrydig wrth ymateb i'r gwaith ac maent yn awyddus i gydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data ac yn ddiolchgar am y cymorth a ddarparwyd.
- Bod Deddf Diogelu Data 2018 wedi dod â Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol yr Undeb Ewropeaidd (GDPR) i gyfraith y DU, sy'n golygu y bydd y DU yn dilyn egwyddorion diogelu data'r GDPR ni waeth a yw'n aelod o'r UE ai peidio. Yr hyn sydd angen edrych arno yw cytundebau â darparwyr trydydd parti sy'n prosesu /cadw data personol ar ran ysgolion os yw'r data'n cael ei gadw mewn lleoliad tu allan i'r DU, er mwyn sefydlu a oes angen diwygio'r cytundebau hynny os bydd Prydain yn gadel yr Undeb Ewropeaidd heb gytundeb.
- Bod y Cynllun yn seiliedig ar flaenoriaethau ac mai'r Polisi Diogelu Data yw'r polisi cyffredinol allweddol y bydd rhaid i ysgolion ei fabwysiadu fel mater o flaenoriaeth o dan y GDPR, fel y gwelir yn y Fframwaith Proses Adolygu Polisi, Canllawiau a Dogfennau Diogelu Data Allweddol (Atodiad C yn yr adroddiad) – gan fod y Pwyllgor wedi lleisio peth pryder fod ysgolion yn cael eu gorlwytho â pholisïau a gwybodaeth o ystyried y polisïau a'r gweithdrefnau amrywiol y gofynnir iddynt eu mabwysiadu.

Diolchodd y Pwyllgor i'r Swyddog Diogelu Data Ysgolion am yr adroddiad addysgiadol a manwl a diolchwyd am y gwaith a gyflawnwyd hyd yn hyn - sylwadau a gafodd eu hadleisio gan yr Aelod Portffolio Addysg.

Penderfynwyd –

- **Derbyn adroddiad a chanfyddiadau'r Swyddog Diogelu Data Ysgolion a,**
- **Cymeradwyo'r camau nesaf y mae'r Swyddog Diogelu Data Ysgolion yn bwriadu eu cymryd i sicrhau bod yr holl ysgolion yn gweithredu'n unol â gofynion diogelu data.**

NI CHYNYGIWYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

6. ADOLYGIAD CANOL BLWYDDYN AR REOLI TRYSORLYS 2020/21

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn diweddarar y Pwyllgor ar y sefyllfa ganol blwyddyn mewn perthynas â Rheoli Trysorlys 2020/21.

Rhoddodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 grynodedd o'r prif bwyntiau mewn perthynas â gweithgareddau benthyca a buddsoddi ar ganol blwyddyn gan gyfeirio'n benodol at effaith Covid-19 a chadarnhaodd y cydymffurfiwyd â'r dangosyddion trysorlys a darbodus a nodir yn Natganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor 2020/21.

Roedd y pwyntiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol –

- Bod y Cyngor yn parhau i roi blaenoriaeth i sicrhau diogelwch cyfalaf a hylifedd ac i dderbyn lefel briodol o enillion sy'n gyson ag archwaeth risg y Cyngor. Lle bo'n bosib, mae'r Cyngor yn defnyddio ei gronfeydd arian ei hun i ariannu gwariant cyfalaf ac nid yw'n benthyca mwy nag sydd ei angen nac yn benthyca cyn i'r angen godi. Fodd bynnag, mae'r gallu i fenthyca'n allanol i ad-dalu'r cronfeydd wrth gefn a'r balansau os oes angen yn bwysig.
- Roedd gan y Cyngor £42.244m o fuddsoddiadau ar 30 Medi 2020 (£20.208m ar 31 Mawrth 2020). Oherwydd y grantiau mawr a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru i helpu i ddelio ag argyfwng Covid a'r ffaith bod cyfrifon galw ar gael i'r Cyngor, mae hyn wedi golygu bod y balansau yn y cyfrifon galw yn uwch na'r terfynau a gymeradwywyd yn y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol sydd wedi ei chynnwys yn y DSRhT am 2020/21. Er nad oedd modd rhagweld hyn, bydd terfynau gwrth bartïon yn cael eu hasesu a'u hadolygu wrth gynhyrchu'r DSRhT ar gyfer 2021/22.
- Oherwydd mai diogelwch yr arian yw dangosydd allweddol y Cyngor, ystyrir mai buddsoddiadau gydag awdurdodau lleol eraill yw'r ffordd fwyaf diogel o fuddsoddi arian ac mae hyn yn rhoi enillion uwch na'r mwyafrif o gyfrifon galw gyda banciau. Mae'r tabl ym mharagraff 5.9 yr adroddiad yn dangos rhestr o fuddsoddiadau gydag awdurdodau eraill yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn ariannol.
- Er na fenthycwyd arian yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn ariannol hon, rhagwelir y bydd angen benthyca yn ystod ail hanner y flwyddyn ariannol. Bydd angen benthyca i gyllido rhan o raglen cyfalaf 2020/21 a gwneir hynny trwy fenthyca mewnol a benthyca allanol. Mae'r benthyca allanol mewn perthynas â chyllido cost cyfalaf o £4.449m ar gyfer cerbydau newydd yn unol ag amodau'r contract gwastraff a ddyfarnwyd i Biffa. Mae'r Cyngor wedi rhagweld y bydd wedi cael benthyg £128.9m ar ddiwedd y flwyddyn a bydd wedi defnyddio £11.7m o gronfeydd llif arian yn lle benthyca.
- Nid oes unrhyw ddyledion wedi cael eu haildrefnu yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol hyd yma.
- Mae rhai newidiadau i sut y cyllidir y rhaglen gyfalaf oherwydd y disgwylir tanwariant sylweddol yn 2020/21 mewn cynlluniau cyfalaf, yn bennaf Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif a'r Cyfrif Refeniw Tai. Fel ar 30 Medi 2020, cafwyd gwariant cyfalaf o £11.471m yn erbyn cyllideb wreiddiol o £49.466m a rhagwelir gwariant o £33.755m ar y gyllideb

gyfalaf erbyn diwedd y flwyddyn. Gwelir manylion o sut mae'r tanwariant a ragwelir yn effeithio ar y trefniadau ariannu cyfalaf yn y tabl yn 3.3.2 sy'n arwain at y rhagolwg Gofyniad Cyllido Cyfalaf a welir ym mharagraff 7.4.3.1 yr adroddiad.

Wrth ystyried y wybodaeth a gyflwynwyd, cododd y Pwyllgor y pwyntiau a ganlyn –

- A yw'r gwariant o £33?755m a ragwelir ar y gyllideb gyfalaf ar ddiwedd y flwyddyn yn realistig o ystyried mai dim ond £11.471m o wariant a gafwyd yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn ac o ystyried hefyd fod gan yr Awdurdod hanes o danwario ar ei raglen gyfalaf bob blwyddyn. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog 151 fod y pandemig Covid-19 a chyfyngiadau cysylltiedig wedi cael effaith sylweddol ar gynnydd cynlluniau cyfalaf ac o'r herwydd ar wariant cyfalaf yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn ariannol a bod y gwariant cyfalaf gwirioneddol o £11m ar ganol y flwyddyn yn anarferol o isel. Felly, bydd elfen o ddal i fyny yn ystod ail hanner y flwyddyn; yn ogystal mae gwariant ar nifer o gynlluniau cyfalaf yr Awdurdod wedi'i gynllunio ar gyfer ail hanner y flwyddyn ariannol. Tra bod yr Awdurdod yn tueddu i fod yn or-optomistaidd wrth ragamcanu gwariant cyfalaf, mae gweithgareddau ar gynlluniau yn tueddu i gynyddu tuag at ddiwedd y flwyddyn. Mae'r tywydd yn ffactor ychwanegol sy'n gallu llesteirio cynnydd ar gynlluniau. Mae'r Cyfrif Refeniw Tai, sy'n cynrychioli swm sylweddol o wariant, yn gyllideb y gellir ei chario drosodd i'r flwyddyn nesaf. Mae'r rhaglen gyfalaf yn cael ei monitro'n rheolaidd a bydd yn cael ei hadolygu nesaf ar ddiwedd Chwarter 3. Mae'r Awdurdod yn ceisio sicrhau nad oes unrhyw arian yn cael ei golli oherwydd oedi ar brosiectau cyfalaf.
- Mae gwahaniaeth sylweddol rhwng y llog y mae'r Awdurdod yn ei dalu ar ei fenthyciadau, gan gyfeirio'n benodol at gyfraddau'r Bwrdd Benthycia Gwaith Cyhoeddus (BBGC), a'r llog y mae'n ei dderbyn ar fuddsoddiadau ac o'r herwydd, a ddylid ystyried adolygu a lleihau benthyciadau allanol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod nifer o fenthyciadau'r Awdurdod yn fenthyciadau hirdymor a'u bod yn cael eu hadolygu'n gyson. Er bod cyfradd y BBGC wedi gostwng, ystyrir na fyddai ad-dalu'r benthyciad yn gynnar yn gost effeithiol gan fod dirwyon llym ynghlwm â gwneud hynny. Yn ogystal, strategaeth yr Awdurdod ers nifer o flynyddoedd yw defnyddio'r arian parod sydd ganddo ar gyfer gwariant cyfalaf a thrywy hynny osgoi taliadau llog.
- Oherwydd bod balansau arian parod yr Awdurdod mor uchel, a fyddai'n bosib darparu cymorth i sectorau busnes/cyflogaeth yr Ynys. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 nad yw'r arian sydd gan yr Awdurdod ar gael i'w wario o reidrwydd a bod llawer o'r arian wedi'i glustnodi ar gyfer dibenion penodol, gan gynnwys cwrdd â chostau refeniw'r rhaglen gyfalaf. Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn gallu cadw cronfeydd wrth gefn i ddarparu rhwyd diogelwch ar gyfer argyfwng annisgwyl, megis y pandemig presennol. Er bod yr economi yn un o blith ystod o ddyletswyddau statudol yr awdurdod lleol, swyddogaeth Llywodraeth Cymru a Llywodraeth San Steffan yw hyrwyddo'r economi. Mater i'r Cyngor llawn yw penderfynu wrth osod ei gyllideb flynyddol a yw'n dymuno cynyddu'r gyllideb refeniw i helpu i gwrdd ag anghenion yr economi leol ar hyn o bryd. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gosod terfynau ynghylch yr hyn yr awdurdodir swyddogion a'r Pwyllgor Gwaith ei wneud o ran ymrwymo gwariant refeniw.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad adolygiad canol blwyddyn ar Reoli Trysorlys ar gyfer 2020/21 heb unrhyw sylw pellach.

NI CHYNGIWIWYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

7. LLYTHYR ARCHWILIO: CRONFEYDD CYFUN GOGLEDD CYMRU MEWN PERTHYNAS Â LLEOEDD I BOBL HŶN MEWN CARTREFI GOFAL

Cyflwynwyd yr adroddiad Archwilio Allanol ynghylch cronfeydd cyfun rhanbarthol mewn perthynas â lleoedd i bobl hŷn mewn cartrefi gofal i'r Pwyllgor ei ystyried. Roedd yr adroddiad ar ffurf dau llythyr, sef y llythyr at Brif Weithredwr Cyngor Sir Ynys Môn a'r llall at y Cyfarwyddwr Cyffredinol ar gyfer Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, yn codi materion ynghylch gwerth am arian mewn perthynas â'r trefniadau cyllidebau cyfun presennol yng Ngogledd Cymru yn ymwneud â lleoedd i bobl hŷn mewn cartrefi gofal.

Adroddodd Mr Jeremy Evans, Archwilio Cymru, fod Archwilio Cymru wedi cwblhau dau adolygiad yn ddiweddar yn edrych ar ofal preswyl a gofal nyrsio yng Ngogledd Cymru, yn benodol yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Chyngor Sir Wrecsam. Er bod yr adolygiadau'n edrych yn bennaf ar drefniadau lleol, roeddent yn ogystal wedi codi rhai pryderon penodol ynglŷn â chronfa gyfun ranbarthol Gogledd Cymru mewn perthynas â lleoedd i bobl hŷn mewn cartrefi gofal sydd yn bartneriaeth rhwng pob un o'r chwe chyngor yng Ngogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Daeth yr adolygiad i'r casgliad nad yw'r trefniant presennol lle mae arian gan y sefydliadau perthnasol yn cael ei drosglwyddo i gronfa gyfun a weinyddir gan Gyngor Sir Ddinbych a'i ddychwelyd i bob cyfrannwr 24 awr yn ddiweddarach, er ei fod yn bodloni'r gofynion sylfaenol o ran cydymffurfio â safonau Llywodraeth Cymru, yn cynnig gwerth am arian nac yn sicrhau unrhyw un o'r manteision a fwriadwyd drwy gronfa gyfun. Er nad yw Archwilio Cymru wedi profi'r trefniadau mewn rhanbarthau eraill, mae'n deall fod trefniadau cyffelyb ar waith. Mae'r wybodaeth a'r cynigion ar gyfer gwella trefniadau'r gronfa gyfunol wedi cael eu rhannu â Chyngor Môn fel un o bartneriaid y gronfa. Hysbyswyd Llywodraeth Cymru am y pryderon hyn a gofynnwyd am sicrwydd ganddynt ynghylch y camau y bwriadant eu cymryd i gefnogi cyflawniad cronfeydd cyfun yng Nghymru'n well.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol wneud cytundeb cronfa gyfun ar gyfer llety cartref gofal i bobl hŷn. O ystyried gwerth cronfa gyfun ranbarthol Gogledd Cymru (oddeutu £100m), mae angen rhoi ystyriaeth ofalus i wneud cytundeb o'r fath ac mae angen asesu'r risgiau a chytuno ar weithdrefnau ymlaen llaw. Gan na chynhaliwyd ymgynghoriad ymlaen llaw â'r cynghorau, ac oherwydd bod diffyg eglurder ynghylch amcanion y gronfa gyfun mewn perthynas â gwasanaethau llety cartref gofal ar gyfer pobl hŷn, trafododd y chwe awdurdod lleol a BIPBC eu hoblygiadau o ran cwrdd â'r gofynion technegol sylfaenol o dan y Ddeddf ac, yn seiliedig ar fodel a weithredwyd gan ranbarth Caerdydd, daethpwyd i'r trefniant a ddisgrifir yn Llythyr yr Archwiliwr lle mae cyfraniadau'n cael eu trosglwyddo i gronfa gyfun a'u dychwelyd ar yr un diwrnod. Er bod yr awdurdod yn cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol, fel rhan o drafodaethau sydd ar y gweill mae'r awdurdodau lleol yn rhoi pwysau ar Lywodraeth Cymru drwy BIPBC i adolygu'r Ddeddf ac i egluro beth y disgwylir i'r gronfa gyfun ei gyflawni. Byddai cyfrannu at gronfa gyfun a chymryd rhan mewn ymarfer caffael ar y cyd â BIPBC a'r pum awdurdod lleol arall yng Ngogledd Cymru heb sefydlu a chytuno ar brosesau ffurfiol ynghylch defnyddio'r cronfeydd cyfun yn creu risgiau i'r Cyngor.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro bod rhinweddau i rai o'r trefniadau cronfeydd cyfun ac yn ddiweddar cymeradwyodd yr Awdurdod gynllun peilot cronfeydd cyfun gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn perthynas â'r gyllideb byw â chymorth ar gyfer oedolion ag anghenion dysgu sy'n byw ar Ynys Môn ond bod maint yn gallu effeithio ar effeithiolrwydd trefniadau o'r fath. Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y prosiect peilot cronfa gyfun Anabledau Dysgu yn seiliedig ar gytundeb rhwng y ddau bartner sy'n golygu ei fod yn haws ei reoli. Mae cronfeydd cyfun yn gweithio orau pan fyddant ar raddfa fach gan eu bod yn haws eu rheoli ac yn cynhyrchu canlyniadau gwell sydd wedi eu diffinio'n gliriach.

Wrth dynnu sylw at raddfa cronfa gyfun ranbarthol Gogledd Cymru, dywedodd Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol bod cost flynyddol gyfunol i'r cynghorau weinyddu'r trefniant y gellid ei wario'n fwy cynhyrchiol mewn mannau eraill yn y Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae'n risg gwneud cyfraniadau i gronfa gyfun Gogledd Cymru heb sicrwydd ynghylch y manteision i'r gwasanaeth a'r defnyddwyr. Er bod yr Awdurdod ond yn cydymffurfio â gofynion sylfaenol y Ddeddf, yn y cyfamser mae o wedi nodi maes mewn perthynas a'r Gwasanaethau Anableddau Dysgu lle mae cronfa gyfun gyda BIPBC yn debygol o fod o fantais i'r gwasanaeth a'i ddefnyddwyr.

Nododd y Pwyllgor y sefyllfa ynglŷn â Chronfa Gyfun Gogledd Cymru mewn perthynas â lleoedd i bobl hŷn mewn cartrefi gofal fel yr amlinellir yn y Llythyrau Archwilio ac, o fyfyrir ar sylwadau'r Swyddogion a'r Aelod Portffolio a'r amheuan a fynegwyd ynghylch agweddau ymarferol a llywodraethiant Cronfa Gyfun Gogledd Cymru, cadarnhaodd ei fod yn fodlon â safbwynt yr Awdurdod a'i fod yn fodlon ei gefnogi.

Penderfynwyd nodi'r Llythyrau Archwilio a'u cynnwys ac i gefnogi safbwynt yr Awdurdod ynglŷn â Chronfa Gyfun Gogledd Cymru mewn perthynas â lleoedd i bobl hŷn mewn cartrefi gofal.

NI CHYNIWIWYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

8. BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Archwilio a Risg yn ymgorffori Blaen Raglen Waith y Pwyllgor hyd at Ebrill 2021 i'r Pwyllgor ei ystyried.

Penderfynwyd derbyn y Blaen Raglen Waith heb unrhyw newidiadau.

9. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Pendefynwyd, o dan Adran 100 (A) (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, cau allan y Wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail y gall olygu datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Atodlen 12A o'r Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd a gyflwynwyd.

10. ADRODDIAD BLYNYDDOL DIOGELWCH SEIBR 2019/20

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid yn ymgorffori Adroddiad Blynyddol Diogelwch Seibr 2019/20 i'r Pwyllgor ei ystyried. Roedd yr adroddiad yn crynhoi'r bygythiadau seibr sy'n wynebu'r Cyngor ac yn darparu trosolwg o rai o'r camau lliniaru sydd ar waith gan y Cyngor i atal y bygythiadau hyn.

Adroddodd y Rheolwr Gwasanaeth TG a Rheoli Perfformiad bod rhwydwaith y Cyngor, fel unrhyw sefydliad arall sydd wedi cysylltu â'r rhyngwyd, yn agored i ymosodiad a bod y wybodaeth helaeth y mae'r Cyngor yn ei chadw, gan gynnwys data sensitif, yn golygu ei bod yn hanfodol fod y risg o ymosodiad seibr llwyddiannus yn cael ei leihau cyn belled ag sy'n rhesymol bosib. Mae ymosodiadau seibr yn amrywio o ran eu dull a'u cymhlethdod ond maent yn gyson o ran eu bwriad i amharu, difrodi neu ddwyn. Mae'r Cyngor yn cydnabod y risg o ymosodiad seibr ac mae'n cael ei gofnodi felly yn y Gofrestr Risg Gorfforol sy'n cael ei monitro gan yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth.

Aeth y Rheolwr Gwasanaeth TG a Rheoli Perfformiad drwy'r adroddiad blynyddol gyda'r Pwyllgor a chyfeiriodd at y gwahanol fathau o ymosodwyr seibr a'r hyn sy'n eu cymell a'r gwahanol ffurfiau o ymosodiad seibr ac amlinellodd mewn termau cyffredinol y camau lliniaru sydd ar waith gan y Cyngor i leihau pa mor agored yw'r sefydliad i ymosodiadau seibr a digwyddiadau diogelwch ynghyd â'r sicrwydd y maent yn eu darparu.

Wrth ystyried yr adroddiad, amlygwyd y pwyntiau canlynol gan y Pwyllgor -

- Pwysigrwydd hyfforddiant diogelwch seibr wrth i fwy o wasanaethau gael eu darparu yn ddigidol ac wrth i gyfran sylweddol o'r gweithlu weithio ar-lein. Cyfeiriwyd yn benodol at unigolion megis yr aelodau Lleyg/Cyfetholedig ar bwyllgorau'r Cyngor sydd â mynediad at wybodaeth ond nad ydynt o reidrwydd yn cael eu cynnwys ym mhrotocolau neu hyfforddiant diogelwch seibr y Cyngor. Cadarnhaodd y Rheolwr Gwasanaeth TG a Rheoli Perfformiad y byddai'n codi'r mater ynghylch darparu hyfforddiant i unigolion nad ydynt yn gynghorwyr nac yn swyddogion gyda'r Gwasanaeth Adnoddau Dynol.
- A gynhaliwyd unrhyw asesiad meintiol o lwyddiant y camau lliniaru a gymerwyd. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth TG a Rheoli Perfformiad mai bwriad yr adnodd ychwanegol a ddarparwyd i'r gwasanaeth oedd gwella'r capasiti adrodd a dod ag amrywiol dechnegau ar gyfer nodi digwyddiad ynghyd er mwyn cyflwyno darlun cyflawn.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi'r sicrwydd y mae'n ei ddarparu.

NI CHYNIWIWYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

11. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd, o dan Adran 100 (A) (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, cau allan y Wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail y gall olygu datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Atodlen 12A o'r Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd a gyflwynwyd.

12. DIWEDDARIAD AR Y GOFRESTR RISG GORFFORAETHOL

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Archwilio a Risg yn ymgorffori'r Gofrestr Risg Gorfforaethol ddiwygiedig i'r Pwyllgor ei ystyried.

Adroddodd y Rheolwr Risg ac Yswiriant fod y pandemig Covid-19 wedi achosi newid digynsail i fywyd bob dydd a'i fod wedi arwain at addasu'r blaenoriaethau ac o ganlyniad effeithiau'r lefel o risg rhagdybiedig. Adolygwyd yr holl risgiau corfforaethol ers i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol gael ei chyflwyno ddiwethaf i'r Pwyllgor ym mis Chwefror 2020 gyda phwyslais arbennig ar unrhyw effaith y gallai'r pandemig Covid-19 ei gael ar y risgiau hynny. Yn yr un modd, adolygwyd cofrestr risg pob gwasanaeth yng ngoleuni effaith Covid-19 ac mae unrhyw newidiadau sylweddol yn y risgiau sy'n deillio o hynny wedi cael eu hadlewyrchu yn y gofrestr risg gorfforaethol.

Amlygodd y Swyddog y newidiadau/diwygiadau i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn sgil yr adolygiad ac maent yn cael eu crynhoi fel a ganlyn -

- Mae risg YM10 (effaith diwygio budd-daliadau ar y galw am wasanaethau) wedi cael ei gau a YM45 (Effaith tlodi ar y galw am wasanaethau) wedi ei roi yn ei le i gydnabod y ffaith nad yw tlodi wedi'i gyfyngu i'r rhai hynny sy'n derbyn Credyd Cynhwysol.
- Yn ogystal ag YM45 uchod, ychwanegwyd pedwar risg newydd i'r gofrestr – YM43 (cysylltiedig â Covid-19) a YM44 (cysylltiedig â'r economi ymwelwyr), YM46 (cysylltiedig â thwyll) a YM47 (cysylltiedig â rheoli coed).
- Oherwydd newid mewn amgylchiadau a/neu gynnydd/lleihad mewn gweithgarwch rheoli, mae lefel y risg gweddilliol a/neu gynhenid wedi newid ar gyfer YM4 (iechyd a diogelwch), YM9 (effaith digwyddiad mawr), YM11 (diogelu), YM13 (newid demograffig), YM15 (moderneiddio ysgolion), YM29 (Sipsiwn a Theithwyr) a YM38 (gwytnwch TG) wedi newid.

- Nodwyd y prif risgiau (coch) i'r Cyngor fel YM9 (effaith digwyddiad mawr), YM28 (diogelwch seibr), YM38 (gwytnwch TG), YM40 (cysylltiedig â Brexit) a YM41 (cysylltiedig â Chyllido), YM43 (cysylltiedig â Covid-19)

Mewn ymateb i gwestiynau'r Pwyllgor, eglurodd y Rheolwr Risg ac Yswiriant y rhesymeg dros ailddiffinio YM10 trwy gyflwyno'r risg newydd YM45 ac esboniodd for YM44 yn gysylltiedig â gwella seilwaith, cyfleusterau a darpariaeth amwynderau mewn ymateb i gynydd mewn nifer ymwelwyr a oedd yn fater a ddaeth i'r amlwg yn ystod yr haf.

Penderfynwyd nodi'r newidiadau i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol fel rhan o drefniadau'r Cyngor ar gyfer rheoli ei risgiau ac i dderbyn sicrwydd bod yr Uwch Dîm Rheoli wedi cydnabod y risgiau mewn perthynas â chyflawni blaenoriaethau'r Cyngor a'i fod yn eu rheoli.

NI CHYNYGIWYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL.

**Jonathan Mendoza
Cadeirydd**

DRAFT